

**Program
podizanja spomen - obilježja
na području opštine Bar**

Na osnovu čl. 8 st. 2 i čl. 13 stav 1, 50, 52 Zakona o spomen-obilježjima („Službeni list Crne Gore“, br. 40/08, 40/11 i 2/17) i člana 43 Statuta Opštine Bar („Sl.list Crne Gore – opštinski propisi“, broj 37/18), uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva kulture i medija Crne Gore, Rješenje br. UPI-13-041/23-87/5 od 29.09.2023. godine, Skupština opštine Bar na sjednici održanoj dana 09.10.2023. godine, donosi

P R O G R A M

podizanja spomen - obilježja na području opštine Bar

Uvod

Ovim Programom u skladu sa Zakonom o spomen-obilježjima („Službeni list Crne Gore“, broj 40/08, 40/11 i 2/17) utvrđuju se spomen-obilježja koja će se podići na teritoriji opštine Bar, vrsta i način podizanja spomen-obilježja kao i spomen obilježja koja će dobiti status spomen-obilježja, opis simboličkog značenja kao i drugi elementi neophodni za sprovođenje Programa.

Spomen-obilježjima se shodno članu 1 navedenog Zakona trajno obilježavaju značajni događaji, čuvaju uspomene na istaknute ličnosti, njeguju ljudski ideali i kulturno-istorijske tradicije i odaje počast borcima za slobodu, civilnim žrtvama rata i masovnim stradanjima ljudi.

Spomen-obilježje je spomen objekat koji izgledom, sadržajem, oznakama ili natpisom doprinosi trajnom očuvanju vrijednosti iz stava 2 ovog Programa.

I

Podizanje spomen-obilježja posvećenog Urošu Toškoviću

1.Uroš Tošković je bio jugoslovenski i crnogorski slikar i crtač. Rođen je 19.novembra 1932. godine u Bratonožićima na Pelevom brijegu, a umro 3.marta 2019. godine u Podgorici. Djetinjstvo mu je bilo prilično siromašno, ispunjeno nemaštinom i oskudicom. Slike Drugog svjetskog rata nosio je sa sobom čitav život. Govorio je "nikako ih ne mogu izbrisati,.. Na Cetinju upisuje umjetničku školu koja se nakon nekog vremena premješta u Herceg - Novi. Umjetničku školu završava u klasi velikih profesora i umjetnika Petra Lubarde i Mila Milunovića 1952. godine.

Umjetnički talenat mladog Toškovića, posebno za crtež i boju, dolazi do izražaja i uz pomoć profesora formira se njegov likovni izražaj i rukopis. Želja i upornost podstiču Toškovića za likovnim usavršavanjem, te odlazi u Beograd na dalje školovanje, gdje 1956.godine završava Likovnu akademiju u klasi prof. Marka Čelebonovića. Iste godine, kao stipendista francuske Vlade, odlazi u Pariz, gdje u klasi prof. Morisa Brijasona završava *Školu lijepih umjetnosti*. U Francuskoj boravi i radi do 1976.godine, kao jedan od rodonačelnika kolonije jugoslovenskih slikara/umjetnika u Parizu. Od 1976. do 2003.godine živi i radi u Beogradu, a od 2003-2013. godine u Baru. Vlada Crne Gore mu 2013. godine dodjeljuje stan u Podgorici. I pored stambene jedinice u Podgorici, Uroš je često boravio u gradu pod Rumijom, gdje je na obali mora stvarao svoja nezaboravna djela. Uroš Tošković je dobitnik (1987) najvećeg crnogorskog priznanja – “13.julske nagrade” za svoje stvaralaštvo. Glavna barska gradska Galerija “Velimir A.Leković” je 2006. godine dobila značajan legat od 70 radova/cртеža Uroša Toškovića, poklon/donacija uglednog beogradskog kolekcionara, Momčila - Moša Todorovića.

Posvećen asketskom crtanju, radi danonočno na usavršavanju sopstvenog načina izražavanja. Na njegovim crtežima vide se obični ljudi, beskućnici ogoljeni i dramatično prikazani, koji traže sebi mjesto na ovom svijetu. Iako se njegova crtačka energija rasula po cijelom svijetu, ovog velikog majstora zapazila je pariška umjetnička likovna kritika, a njegova jasna žestoka, čvrsta linija prouzrokovala je mišljenje unutar slikarskih krugova, da je Uroš Tošković jedan od najboljih crtača svijeta. U vremenskom periodu 1997-1998. godine nastaje serija slika „*Gorski vijenac*“ koja se razvila iz barjaktara Pime. Portrete sporednih likova iz „*Gorskog vijenca*“ uradio je tematski i likovno kao dobar poznavalac svjetskog likovnog slikarstva. To su snažne, upečatljive, apstraktne forme kompoziciono postavljene pod različitim uglom.

Pokojni Tošković mijenja mjesto boravka odbacujući sve lagodnosti ovozemaljskog života, samosvjestan, nekonvencionalan, živi i radi neko vrijeme u Nikšiću i Baru. Učestvuje u radu Likovne kolonije „Grad na Tari“, 2007., 2008. i 2009. godine, i gdje kaže „našao sam svoj izgubljeni umjetnički Ego.“

Njegov stvaralački opus kretao se između svijetla i tame, na slikama i crtežima vidi se životna drama, historijski motivi, priče iz djetinjstva, harmonija boja plave, crvene, žute, crne i bijele boje. Uroš nam otkriva neobičan svijet koji nije lijep, svijet u kome se ljudska bića muče i propadaju, u kojem doživljavaju poraze, razočarenje, svijet smrti, patnji i poniženja. Njegovi vojnici i prostitutke kao da nemaju nikakve nade za sutra živeći u patnji i poručuju nam da je naše postojanje na zemlji tragično i sumorno. Od prvog susreta sa platnom, uljem i olovkom, odbacio je ustaljene umjetničke forme, stvarajući svoj sopstveni stil, kroz koji iskazuje svoju misao i jedan osobeni umjetnički manifest. Tošković formira svoj likovni opus koji je kasnije samo usavršavan. Svojim avangardnim pristupima obezbijedio je da se njegovo ime nađe na stranicama svjetske historije umjetnosti.

Za sebe je govorio: „Sloboda ili digne čovjeka ili ga uništi....Nisam bio ničiji rob. Ja sam samo rob umjetnosti...“ Heroj naše stvarnosti, živio je je svoju umjetnost, sa tankom linijom koja odvaja umjetnika od čovjeka. Svojim stvaralačkim i životnim performansom prkosio je vremenu.

Neshvatljiv, neprilagođen, zapušten, nikome se nije udvarao, svojim slikama, skulpturama, ali ni riječima, ni ponašanjem. U amanet nam je ostavio kako treba čovjek da se bori kada je u pitanju stvaralaštvo. Njegova borba za slobodom stvaranja i zalaganje da čovjek mora biti svim svojim bićem u onome što radi i stvara. Upozorava nas svojim crtežima da je život prolazan i da čovjek mora ostaviti trag i pečat u vremenu kao neku vrstu putokaza. Ovaj majstor crteža rijetko koristi koloristička rješenja i kad ih unosi, ona su svojim reduciranom skalom boja u skladu sa opštim tonom slike. Za njega je važan emotivni naboj, razapet između snoviđenja i jave, koji otkriva surovu mračnu stranu života. Radoznalost u traganju da se izrazi što bliskije u iskonu udahнула je sopstveni život njegovim slikama i crtežima.

Istinski je vjerovao u snagu umjetnosti, prkosa i čovjekove patnje. Njegov crtež je provokacija onog unutrašnjeg ogledala u kojem odraz nije uvijek prijatan, ali je ljekovit i podsticajan.

„Ovaj grdni svijet prošao sam uzduž i poprijeko, ali nikad nijesam uspio da umaknem kamenoj logici življenja koja vlada u mojem zavičaju“, kaže Tošković, kao da želi da istakne da se u djetinjstvu na Pelevom Brijegu odigrala njegova životna i likovna drama.

Svoje posljednje godine života proveo je u gradu pod Rumijom. Stvarao je na obali, nadomak lučkog svetionika, intrigirao i provocirao pojavom, stavom, stalnim sukobom sa sobom i svijetom ali veoma koncentrisan na svoje djelo.

Umro je 3.marta 2019. godine u Podgorici u osamdeset sedmoj godini života. Smatra se jednim od najvećih crnogorskih pa i evropskih umjetnika danas, a po ocjeni internacionalnih kritičara važi za jednog od najboljih crtača XX vijeka. Dobitnik je najvećeg državnog priznanja Crne Gore, Trinaestojulske nagrade 1987. godine, Nagrade oslobođenja Titograda, HercegNovskog - zimskog salona, Cetinskog likovnog salona „13.novembar“, „Studentske likovne nagrade“ u Beogradu i Skoplju. Njegova djela su bila prisutna u čitavom nizu kolektivnih izložbi i selekcionisanih postavki, noseći u sebi uvijek pečat crnogorskog kamena. Imao je i 15 samostalnih izložbi. Njegovi radovi predstavljaju značajno kulturno nasleđe za buduće generacije, kako svojom tematikom tako i autorskim pristupom koji neće biti devalvirani. Uroš će živjeti onoliko koliko ćemo znati da čuvamo i baštinimo njegovo djelo i lik.

Razlozi za podizanje spomen-obilježja sadržani su u vrednovanju uspomene na istaknutu ličnost Uroša Toškovića, slikara čiji stvaralački opus predstavlja značajno kulturno nasljedje za buduće generacije i koji je dao izuzetan doprinos kulturi i društvenom životu Bara, kako i cijele Crne Gore.

2. Vrsta spomen-obilježja koje će se podići Urošu Toškoviću je spomen-objekt-bista.
3. Spomen-objekt bistu Urošu Toškoviću podići će Opština Bar.
4. Sredstva za podizanje Spomen- biste obezbjedila je Opština Bar.
5. Rok za podizanje Spomen - biste je četvrti kvartal 2023. godine.
6. U realizaciji podizanja ovog spomen - obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.
7. Obveznik održavanja spomen-objekta je Opština Bar.

II

Davanje statusa spomen-obilježjima koji su podignuti prije stupanja na snagu Zakona o spomen-obilježjima

1. *Davanje statusa spomen-obilježja spomeniku poginulim Utržanima – borcima od 1941-1945. godine*

1. Spomen-obilježje posvećeno je svim borcima za socijalističku revoluciju iz sela Utrg koji su svoje časne živote položili za tekovine socijalističke revolucije u narodnooslobodilačkoj borbi 1941-1945. godine.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast poginulim borcima sa područja sela Utrg, koji svoje živote uzidaše u temelje domovine.
3. Simboličko značenje ovog spomen-obilježja je da svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na poginule borce ovog kraja.
4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen –obilježja je SPOMENIK podignut 1974. godine neposredno uz asfaltni put koji prolazi kroz selo Utrg, na kat.parceli br.1807 KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je tadašnja Opština Bar, na inicijativu mještana sela Utrg.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen –ploči ispisan je ćirilicnim pismom :

Simbol petokraka

„Борцима за социјалистичку
Револуцију из Утрга
Подигоше Утржани 1974“.

2. *Davanje statusa spomen-obilježja Spomen-doma stradalim iz sela Utrg*

1. Spomen-obilježje posvećeno je svim žrtvama fašističkog terora iz sela Utrg, odajući im na taj način vječnu zahvalnost i dužno poštovanje za njihovu hrabru borbu, njihove ideje i položene živote u borbi za oslobođenje od okupatora.
2. Ovim spomen-obilježjem odaje se počast svim žrtvama fašističkog terora i poginulim borcima za slobodu iz sela Utrg.

3. Simboličko značenje ovog spomen-obilježja je da svojim sadržajem čuva trajnu uspomenu na poginule civile i rodoljube koji su svoje živote dali za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je Spomen-dom koji je podignut 1981. godine neposredno uz asfaltni put koji prolazi kroz selo Utrg, na kat.parceli broj 1796 KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je tadašnja Opština Bar na inicijativu mještana sela Utrg.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen-obilježju ispisan je na fasadi ćirličnim pismom:

Simbol petokraka

„Погинули и стријељани у Нор-у
1941- 1945

ВУКМАНОВИЋ Ђ.САВО
1917-1941

ВУКМАНОВИЋ К.ВЕЛИМИР
1914-1943

ВУКМАНОВИЋ П.БЛАЖО
1926-1944

ВУКМАНОВИЋ Н.ИВО
1920-1944

ЈОВЕТИЋ Ф.ЗАРИЈА
1910-1941

ЈОВЕТИЋ Ј.ПЕТАР
1909-1944

МИЈАЧ Ф.БЛАЖО
1925-1943

МИЈАЧ М.ЈОВО- СТРИЈЕЉАН
1892-1942

СТРАХИЊА И.РАЈКО
1921-1941

Подигли захвални Утржани -1985“

Na sredini Spomen-objekta je postavljena spomen–ploča urađena od crnog mermera dim. 66x109 cm sa petokrakom na vrhu i ispisanim tekstom ćirličnim pismom na fasadi objekta:

Simbol petokrake

РЕВОЛУЦИОНАРНИ ПОКРЕТ ИЗМЕЂУ
I и II СВЈ.РАТА, УМРЛИ ЗА СЛОБОДУ

ВУКМАНОВИЋ Н.ЂУРО
Члан КП Француске од 1925

и члан КПЈ ОД 1927
1904-1927

ВУКМАНОВИЋ В.БРАНКО
члан КПЈ ОД 1932
1912-1934

ВУКМАНОВИЋ Ј.ИЛИЈА
погинуо на Белведеру
1880-1936
Подигоше захвални Утржани 1985

a na desnoj strani od ulaznih vrata je takođe postavljena crna mermerna ploča dimenzija 66x109cm sa petokrakom pri vrhu na kojoj je ispisan tekst ćirilčnim pismo na fasadi objekta:

ЖРТВЕ ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА
1941-1945

ВУКМАНОВИЋ Л.ДУШАН
1910-1942

ВУКМАНОВИЋ Ђ.ЈЕЛЕНА
1917-1941

ВУКМАНОВИЋ С.ЈОВАН
1923-1942

ЈОВЕТИЋ Ђ.МАРКО
1921-1942

ХАЈДУКОВИЋ В.СТАНА
1922-1944

УМРЛИ У ЛОГОРУ
Подигоше захвални УТРЖАНИ 1985.

Ispred spomen-obilježja na odvojenim postamentima postavljene su biste boraca iz ovog kraja Zarije Jovetića, Blaža Mijača, Velimira Vukmanovića i Sava Vukmanovića i betonski postament na kome je ispisan ime Rajka I. Strahinje. Desno do spomen-doma je spomen-bista narodnog heroja Svetozara Vukmanovića – Tempa.

Spomen-objekt bista Zarije Jovetića je dimenzija 62x60cm postavljena na četverostranom betonskom postamentu, koji se od vrha ka dnu sužava dimenzija 133x46cm sa ugrađenom pločom dimenzija 43x41 cm iznad koje je petokraka zvijezda i na kojoj piše:

ЗАРИЈА ЈОВЕТИЋ
„Рођен 1910.год. погинуо децембра мјесеца
1941.године на Пљевљима као командир чете
Ловћенског партизанског батаљона
Подигоше Утржани 1981.“

Spomen-obilježje bista Blaža F. Mijača je izgrađena od bronze dimenzija 63x68cm postavljena na četverostranom betonskom postamentu koji se od vrha ka dnu sužava dimenzija 135x52 cm sa ugrađenom sivom mermernom pločom dimenzija 50x32 cm iznad koje je uklesana petokraka zvijezda i na kojoj je ispisan tekst ćirilčnim pismom:

Simbol petokraka

„БЛАЖО Ф,МИЈАЧ
Носилац Партизанске споменице 1941.
Рођ.1925.погинуо 1943.год.на Пљевљима“

Spomen-obilježje bista Velimira K.Vukmanovića je dimenzija 46x61cm postavljena na četvorostranom betonskom postamentu koji se od vrha ka dnu sužava dim.133x46 cm sa ugrađenom pločom dimenzija 43x41 cm i petokrakom zvijezdom i na kojoj je ispisan tekst ćirilичним pismom:

Simbol petokraka

„Велимир К.Вукмановић
Носилац Партизанске Споменице 1941.
Рођ.1914.погинуо 1941.год код Ниша“

Spomen-obilježje bista Sava Vukmanovića je postavljena na četvorostranom betonskom postamentu koji se od vrha ka dnu sužava dim. 133x46cm sa ugrađenom pločom dimenzija 43x41 cm i zvijezdom petokrakom na vrhu ispod koje je ispisan tekst ćirilичним pismom:

Simbol petokraka

„Саво Ђ.Вукмановић
носилац Партизанске споменице 1941.рођ.1917,
погинуо 1941.на Пљевљима“

Na betonskom postamentu dimenzija 135x48cm sa crnom mermernom pločom dim. 50x32cm i urezanim petokrakom na vrhu ispisano je:

Рајко И.Страхиња
1921-1941
Носилац Партизанске споменице 1941
погинуо у бици за Пљевља.

3. Davanje statusa spomen-obilježja spomeniku žrtvama fašističkog terora iz sela Brijega

1. Spomen -obilježje posvećeno je svim palim Briježanima, njih 27, koji su dali živote za slobodu u NOR-u od 1941. do 1945, njima koji su izginuli na braniku domovine.
2. Ovim spomen-obilježjem se čuva uspomena na značajan događaj u istoriji sela Brijega. odaje zahvalnost za slobodarsku težnju Briježana da se suprostave okupatoru koji su krenuli u borbu za nacionalno i socijalno oslobođenje svog porobljenog naroda.
3. Spomen-obilježjem će simbolično i trajno čuvati uspomena na 27 stradalih slijedeći put časnih predaka.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je spomenik podignut u blizini asfaltnog puta koji vodi ka selu Brijega 13.jula 1975. godine na kat.parceli broj 627 KO Brijega.

6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbijedila je tadašnja Opština Bar na inicijativu mještana sela Brijege.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomeniku ispisan je crnim ćirilčnim slovima:

„Успомена на вас остаје као подстрек на храброст и љубав према слободи.

ДАЛИ ЖИВОТЕ ЗА СЛОБОДУ
1941-1945

РИСТО И.МАРКОВИЋ 1919-1941
РИСТО Ј.МАРКОВИЋ 1905-1941
УРОШ Б.МАРКОВИЋ 1920-1942
МАРА.С.МАРКОВИЋ 1878-1942
НИКОЛА Ђ.УЛИЋЕВИЋ 1917-1942
ТОМО Р.МАРКОВИЋ 1886-1942
ДАНИЦА В.МИЈОВИЋ 1920-1942
ДАНИЦА С.УЛИЋЕВИЋ 1920-1942
БОЖО Ш.МАРКОВИЋ 1926-1943
ВЕЛИМИР Т.МАРКОВИЋ 1918-1943
ДУШАН И.МАРКОВИЋ 1923-1943
ЛУКА М.МАРКОВИЋ 1876-1943
ДУШАН М.МАРКОВИЋ 1923-1943
БРАНКО Н.МАРКОВИЋ 1926-1943
ВАСО Ј.МАРКОВИЋ 1918-1943
МАРИЦА Ј.МАРКОВИЋ 1902-1943
РИСТО Ђ.УЛИЋЕВИЋ 1907-1943
БРАНКО Ђ.УЛИЋЕВИЋ 1922-1944
САВО Т.МИЈОВИЋ 1917-1944
ВАСО Т.МИЈОВИЋ 1911-1944
НОВИЦА Н.УЛИЋЕВИЋ 1911-1944
БОСИЉКА Ш.МАРКОВИЋ 1920-1944
ДРАГИЦА И.МАРКОВИЋ 1921-1944
НИКО.Ј.МИЈОВИЋ 1922-1945
БЛАЖО М.УЛИЋЕВИЋ 1901-1945
ВОЈО Ђ.МИЈОВИЋ 1922-1945
ЉУБИЦА М.МАРКОВИЋ 1907-1945

Преживјели у знак захвалности село Бријеge 1977.године.

4. Davanje statusa spomen-obilježja spomeniku stradalim borcima iz sela Mačuge

1. Spomen-obilježje je posvećeo svim stradalim u NOR-u iz sela Mačuge, koji su nesebično položili svoje živote, čije ime obilježava jedan život koji je završen na nekom strelištu ili ratištu.
2. Ovim spomen-obilježjem se čuva uspomena na značajan događaj iz narodnooslobodilačkog rata.
3. Spomen-objekt simbolično i trajno čuva uspomeu na stradale Mačužane .

4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMENIK podignut pored puta na sredini sela Mačuge 13.jula 1976. godine na kat.parceli br.452/1 KO Bukovik.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je tadašnja Opština Bar na inicijativu mještana sela Mačuge.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na ploči je ispisan ćiriličnim pismom:

Simbol petokrake

„У НОР и револуцији од 1941-1945,
Они су несебично жртвовали
Своје младе животе за нашу
Срећнију и бољу будућност

ДОБРКОВИЋ Т.БЛАЖО
ДОБРКОВИЋ М.БОЖО
ДОБРКОВИЋ М.ВАСО
ДОБРКОВИЋ М.ЗАРИЈА
ДОБРКОВИЋ Л.ЈАНА
ДОБРКОВИЋ Ђ.КРСТО
ДОБРКОВИЋ Л.МАРКО
ДОБРКОВИЋ П.МИЛИЦА
ДОБРКОВИЋ Л.МИРКО
ДОБРКОВИЋ Л.НИКОЛА
ЂУКАНОВИЋ Н.ГАВРО
ЂУКАНОВИЋ М.ЂОРЂИЈЕ
ЂУКАНОВИЋ М.ЗОРКА
ЂУРНИЋ Т.ВЛАДО
ЂУРНИЋ Ђ.КРСТО
ЂУРНИЋ Т.ШПИРО

13.07.1976. ЗАХВАЛНИ МАЧУЖАНИ

5. *Davanje statusa spomen-obilježja spomeniku poginulim borcima iz bratstva Crnčević*

1. Spomen-obilježje je posvećeno palim borcima NOR-a od 1941-1945. godine iz bratstva Crnčević.
2. Ovim spomen-obilježjem se čuva uspomena na značajan događaj kada su se hrabri Crnčevići suprostavili okupatoru i odaje počast borcima NOR-a od 1941-1945. godine iz bratstva Crnčević.
3. Spomenik će simbolično i trajno čuvati uspomenu na značaj događaj iz bratstva Crnčević.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMENIK podignut u selu Dupilo 13.jula 1975. godine na kat.parceli br.743 KO Dupilo.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je tadašnja Opština Bar na inicijativu bratstva Crnčević.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomeniku ispisan je ćiriličnim pismom:

Simbol petokrake

Вама који положисте своје животе
За слободу у НОБ.у од 1941-1945 брaство

ЦРНЧЕВИЋИ

СТАНИМИР ЛУКИН 1926-1941
БРАНКО КРЏУНОВ 1920-1941
НИКО ЂУРОВ 1888-1942
МАРКО ИВОВ 1892-1942
ЂИЛИЦА НИКОВА 1912-1943
АРСЕНИЈЕ ПЕТРОВ 1917-1943
ВЕЛИМИР МАШАНОВ 1920-1943
БУЧЕТА МАРКОВ 1923-1943
ВАСО ПЕРОВ 1910-1943
БЛАЖО МАРКОВ 1927-1943
ПЕТАР НИКОВ 1921-1944
ДРАГУТИН МАРКОВ 1920-1944

ЧУВАЈ СТРАЖУ МРТВИ ВОЂО
МРТВИМ ПРОЛЕТЕРИМА

ЂОКО НИКОВ 1914-1942
Дупило 13.ЈУЛА 1975 Брaство ЦРНЧЕВИЋА

6. *Davanje statusa spomen-obilježja spomeniku strijeljanim borcima i rodoljubima na Kaluđeracu*

1. Spomen-obilježje je posvećeno borcima i rodoljubima strijeljanim u mjestu Kaluđerac 1942. godine, njih 14, od strane fašističkog okupatora i njihovih saradnika.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast poginulim rodoljubima i borcima NOR-a od 1941-1945. godine.
3. Simboličko značenje ovog spomen-obilježja je da svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na poginule i stradale rodoljube u socijalističkoj borbi.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je spomen-objekt podignut 13.07.2004. godine u mjestu Kaluđerac-Virpazar na kat.parceli br. 447 KO Virpazar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar na inicijativu boraca NOR-a iz Crmnice.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilčnim pismom:

Simbol petokrake

ТРАЈНО СЈЕЋАЊЕ

На борце НОР-а и сараднике НОП-а
стријељане на овом мјесту и околини
Вирпазара 1942.г.од стране фашистичког
окупатора и њихових сарадника.

БОЖОВИЋ П.ИЛИЈА
ВУКОСЛАВЧЕВИЋ П.КРЦУН
ВУКОСЛАВЧЕВ М.САВО
ВУЈОВИЋ Ј.МАРКО
ЂУРОВИЋ М.МИЛО
ИВАНОВИЋ П.ВЕЛИША
ИЛИЧКОВИЋ Т.КРСТИЊА
ЛЕКИЋ Р.ВУКАШИН
ЛЕКИЋ Ј.ЈОВАНА
МАРКОВИЋ Б.УРОШ
МАРКОВИЋ М.ТОМО
МАШАНОВИЋ М.ЈОВО
ПЛАМЕНАЦ Л.ЈОВАН
РАКЧЕВИЋ М.ЈОВАН

Хвала вам што сте дали своје животе
За слободу свога народа
13.07.2004.Г
Удружење Б.НОР-ЦРМНИЦЕ

7. Davanje statusa spomen-obilježja spomeniku palim borcima u NOR-u iz Pečurica

1. Spomen-obilježje je posvećeno palim borcima NOR-a iz sela Mrkojevići, njih 33, koji su stradali u borbi za ideale narodnooslobodilačke revolucije noseći baklju slobode ovoga kraja u borbi protiv okupatora.
2. Ovim spomen-obilježjem se čuva uspomena na značajan događaj kada su Mrkojevići hrabro ustali u borbi za slobodu protiv okupatora u porobljenoj zemlji.
3. Simboličko značenje ovog spomen-obilježja da svojim sadržajem čuva uspomenu na poginule borce ovog kraja.
4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMENIK podignut na platou ispred osnovne škole Mrkojevići, 1977. godine na kat.parceli br.798 KO Pečurice.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je tadašnja Opština Bar na inicijativu mještana Mrkojevića i Pečurica.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomeniku ispisan je ćirilčnim pismom:

„Нека овај
спомен
вјечно зрачи
именима наших
синова палим
у НОР-У
и Револуцији
1941-1945 године

Na srednjoj ploči su ispisana imena stradalih boraca:
АЛИЋ Б МАХМУД
АЛИЋ М МАХМУД

АРАБЕЛОВИЋ АХМЕД
АРАБЕЛОВИЋ ОМЕР
БИЛЕЦИЋ СМАИЛ
БОШКОВИЋ БРАХИМ
ВУКИЋ ЈУСУФ
БУКИЋ ОСМАН
ГРГУРЕВИЋ АХМЕД
ДАБЕЗИЋ РАМО
ДАБЕЗИЋ ХАСАН
ЋУРОВИЋ СМАИЛ
ЕЛЕЗОВИЋ СУЛЕЈМАН
ЖУЋЕЛОВИЋ АЛИЛ
ИВАНОВИЋ АЗИС
КАРАНИКИЋ ПЕТАР
МАЉЕВИЋ ЗЕФА

Na desnoj ploči su ispisana imena stradalih:

МАЧКИЋ МАХМУД
ОЏИЋ РЕЏЕП
ПЕКОВИЋ СУЛЕЈМАН
ПЕЛИНКОВИЋ ВЕЛИЈА
ПЕЛИНКОВИЋ РЕЏЕП
РАДОВИЋ ЕМРО
СЕЛАКОВИЋ ОМЕР
СЕФЕРОВИЋ АЏИЈА
СЕФЕРОВИЋ РАМО
СЕФЕРОВИЋ СУЛЕЈМАН
СПАХИЈА АХМЕД
ТОМБАРЕВИЋ РАМО
ЋУБИЋ МАХМУД
ЧЕЈОВИЋ ДУШАН
Пали у априлском рату 1941
БРКАНОВИЋ МАХМУД
КОВАЧЕВИЋ ТАХИР

8. Davanje statusa spomen-obilježja spomeniku palim borcima u Balkanskim ratovima, Prvom svjetskom ratu i Narodnooslobodilačkom ratu 1941-1945. iz sela Orahovo

1. Spomen-obilježje je posvećeno svim stradalim iz sela Orahovo u Balkanskim ratovima i Prvom svjetskom ratu 1912-1918. godine i Narodnooslobodilačkom ratu 1941-1945. godine.
2. Ovim spomen-obilježjem se čuva uspomena na značajan događaj kad su hrabri Orahovljani, ustanici, proleter i borci pod crvenim partizanskim barjakom pali za slobodu.
3. Simboličko značenje ovog spomen-obilježja je da svojim sadržajem čuva uspomenu na poginule borce ovog kraja.
4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMENIK podignut u selu Orahovo 2008. godine na kat.parceli br.831 KO Orahovo.
6. Sredstva za podizanje obezbjedili su mještani sela Orahovo.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomeniku isписан je ćirilичним писмом:

Simbol petokrake

ПАЛИ ЗА СЛОБОДУ
У НОР-у 1941-1945.год
БАЈРАМОВИЋ Н.АВРАМ
БАЈРАМОВИЋ П.ИЛИЈА
БАЈРАМОВИЋ М.ЈОВАН
БАЈРАМОВИЋ П.ЈОВАН
БАЈРАМОВИЋ Н.КОСТА
БАЈРАМОВИЋ М.ЛУКА
БАЈРАМОВИЋ А.МАРКО
БАРЈАМОВИЋ Ј.МИРАШ
БАЈРАМОВИЋ С.НИКОЛА
БАЈРАМОВИЋ М.РАКО
БОЉАН Ј.МАША
ИВАНОВИЋ-МАШАНОВИЋ ВУКОСАВА
ИЛИЧКОВИЋ М.ЈОВАН
ИЛИЧКОВИЋ Т.КРСТИЊА
МАШАНОВИЋ Т.АНДРИЈА
МАШАНОВИЋ Т.ВЕЛИША
МАШАНОВИЋ П.БОЖИДАР
МАШАНОВИЋ М.ЈОВО
МАШАНОВИЋ М.ТОМО
МИЈАЧ М.ДИМИТРИЈЕ

ЗАХВАЛНИ ОРАХОВЉАНИ 2008.ГОД

a na drugoj ploči sa simbolom krsta u sredini je ispisan tekst ćirilичним pismom:

ПОГИНУЛИМ У ОСЛОБОДИЛАЧКИМ
РАТОВИМА 1912-1918 ГОД

БАЈРАМОВИЋ М.КОСТА
БАЈРАМОВИЋ Д.МАШО
БАЈРАМОВИЋ М.САВО
БОЉАН Т.ЈОВАН
КНЕЖЕВИЋ П.НИКО
МАШАНОВИЋ Ј.МАРКО
МАШАНОВИЋ Л.МАРКО
МАШАНОВИЋ Ј.СТЕВАН

ЗАХВАЛНИ ОРАХОВЉАНИ 2008.ГОД.

9. *Davanje statusa spomen-obilježja spomeniku palim Godinjanima u Balkanskim ratovima i Prvom svjetskom ratu*

1. Spomen-obilježje je posvećeno svim stradalim Godinjanima u Balkanskim ratovima 1912-1918.godine.
2. Ovim spomen-obilježjem se čuva uspomena na značajan događaj iz istorije sela Godinje.
3. Simboličko značenje ovog spomen-obilježja je da svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na poginule borce iz sela Godinje.

4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMENIK podignut na kat.parceli br.1342 KO Godinje u periodu između 1970-1971. godine.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar na inicijativu mještana sela Godinje.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomeniku ispisan je ćiriličnim pismom:

ПАЛИМ ЗА СЛОБОДУ 1912-1918

ЂУРО МИЛОВ ЛЕКОВИЋ	1912	ТАРАБОШ
ЂУРО ПЕТРОВ,,	”	ОБЛИК
ЈОКО ПАИЋЕВ ПЕРАЗИЋ	”	КРАЈИНА
КОСТО ЖИВАНОВ ЛЕКОВИЋ	”	ТАРАБОШ
ЛУКА САВОВ НИКАЧ	”	”
МИЋО ПОПОВ ЛЕКОВИЋ	”	”
НИКО САВОВ НИКАЧ	”	”
РАШО МАЛИШИН ПЕРАЗИЋ	”	”
ЈОКО ЛАЗОВ ЛЕКОВИЋ	1913	ЂАКОВИЦА
ТОМО МАРКОВ ,,	1916	БОЈАНА
ЂУРО ПЕРОВ НИКАЧ	1918	КРФ

У спомен вашим жртвама ГОДИЊАНИ

10. Davanje statusa spomen-obilježja Spomen –domu Milo Damjanović

1. Spomen-obilježje ploča posvećena Milu Damjanoviću rodом из овог краја и сјећања када је као командир Извиђачког вода са чином поручника храбро погинуо boreći се у Шпанском грађанском рату. Рођен је 1897.godine у Бару. По занимању је био рудар. Априла 1937.godine из САД долази на ратиште у Шпанију. Погинуо је boreći се 25.08.1937.godine на Арегонском фронту.(Kinto).
2. Овим спомен-обилежјем се одaje почаст борцу за слободу.
3. Спомен-ploča својим садржајем трајно чува успомену на истакнуту личност борца за слободу.
4. Захтејев за давање статуса поднијела је Општина Бар.
5. Врста спомен-обилежја је спомен-ploča која је 3.11.2002. godine на 65. годишњицу смрти Мила Дамјановићана на зиду Спомен-doma у селу Сотонићи на kat.parcели br.1515 КО Сотонићи.
6. Средства за подизање спомен-обилежја обезбједила је Општина Бар
7. Обвезник одржавања је Општина Бар.
8. Текст на спомен-domu исписан је ћириличним писмом:

Simbol petokrake
 „Омладински дом
 МИЛО ДАМЈАНОВИЋ, Шпански борац 1897-1937“

11. Davanje statusa spomen-obilježja Spomeniku knezu Vladimiru

1. Spomen-objekt је посвећен владару Дукље knezu Vladimiru, који је био познат као побожан, праведан и мирољубив владар који је њоме vladao од 1000. до 1016. godine. Блиски односи са Византијом му нису помогли да сачува своју земљу од цара Самуила који је освојио Дукљу око 1010. godine када је и утамничен. Knez Vladimir је убијен 22.maja 1016.

godine. Odrubljena mu je glava ispred crkve u Prespi, carske prijestonice gdje je i sahranjen. Njegova žena Kosara prenijela je njegove mošti u manastir Prečista Krajinska blizu njegovog dvora na jugoistoku Duklje. Od 1381. godine mošti su čuvane u manastiru Svetog Jovana Vladimira kod Elbasana, pa je tako drugo ime dodato kad su njegove mošti prenijete u elbasanski manastir koji je od ranije nosio ime Sv. Jovan Vladimir, a od 1995. godine u pravoslavnoj sabornoj crkvi u Tirani. Svečeve mošti se smatraju hrišćanskim relikvijama i privlače mnoge vjernike, naročito na dan praznovanja, kada se njegove mošti odnose u manastir kod Elbasana, gdje se na taj dan okupi veliki broj vjernika.

2. Ovim obilježjem se čuva uspomena na istaknutu ličnost vladara Duklje.
3. Spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na ovu istaknutu ličnost.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMENIK postavljen na Trgu Vladimira i Kosare 2000. godine na kat.parceli br.5775 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Tekst na spomeniku ispisan je latiničnim pismom:

KNEZ VLADIMIR

12. Davanje statusa spomen-obilježja Spomeniku Josipu Brozu Titu

1. Spomen objekt je posvećen Josipu Brozu Titu jugoslovenskom i komunističkom revolucionaru i državniku. Bio je vođa jugoslovenskih partizana, vođa Pokreta Nesvrstanih i doživotni predsjednik Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast revolucionaru i društveno političkom radniku.
3. Spomenik svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na istaknutu ličnost.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen – obilježja je SPOMENIK postavljen 1977. godine u krugu Kasarne Pero Četković na kat.parceli br.1737 KO Polje.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Tekst na spomeniku je ispisan:

1892 1937

13. Davanje statusa spomen-obilježja ploči na mjestu donošenja odluke o početku oružane borbe protiv okupatora 13. jula 1941.godine

1. Spomen-obilježje ploča posvećena u znak sjećanja na dan kada je 13. jula 1941. godine u rodnoj kući Orlandića u Gornjim Seocima donijeta odluka da otpočne oružana borba protiv okupatora na području sreza barskog, što je bio događaj od izuzetnog značaja i predstavlja jedan od najvažnijih datuma u oslobodilačkim i antifašističkim težnjama crnogorskog naroda.
2. Ovim obilježjem se čuva uspomena na značajan događaj u oslobodilačkim i antifašističkim težnjama crnogorskog naroda.
3. Spomen objekt-ploča svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na važan datum iz istorije crnogorskog naroda.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je spomen-ploča koja je postavljena u selu Gornja Seoca na rodnoj kući braće Orlandić, 13.jula 1981. godine na kat.parceli br.2562 KO Seoce.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar na inicijativu SUBNOR-a Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.

8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilčnim pismom:

Simbol petokrake

У овој кући је 8.јула 1941.године
послије подне Мјесни комитет
КРЈ –Вар одржао састанак на
коме је донио одлуку да 13.јула
отпочне оружана борба против
окупатора на подручју СРЕЗА БАРСКОГ

Ову плочу подиже
ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА
ЈУЛА 1981.године SUBNORA-BAR

14. Davanje statusa spomen-obilježja -ploči na mjestu pogibije Mare Marković

1. Spomen obilježje ploča je posvećena u znak sjećanja na Maru Marković rođenu 1878. godine, zvjerski ubijenu od strane okupatora i domaćih izdajnika 18.aprila 1942. godine.
2. Ovim spomen-obilježjem se simbolično i trajno odaje počast civilnoj žrtvi rata i njenom herojskom stradanju.
3. Spomen-obilježje spomen-ploča svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na majku hrabrosti Maru Marković iz sela Brijega.
4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-PLOČA, postavljena od tadašnjih Društveno političkih organizacija na stijeni u selo Brijega na kat.parceli br.226 KO Brijega.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilčnim pismom:

„Слиједећи своју дјецу мајка Мара С.Марковић
на овом мјесту 18.4.1942. год. заврши свој животни пут.“

15. Davanje statusa spomen-obilježja -ploči poginulim u NOR-u iz sela Utrg

1. Spomen-obilježje-ploča posvećena je prvoborcima ovog kraja koji su poginuli i strijeljani, onima koji su svoje prerano ugašene živote položili za ideale socijalističke revolucije u narodnoslobodilačkom ratu 1941-1945. godine.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast poginulim borcima za slobodu.
3. Spomen-obilježje spomen-ploča svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na poginule i strijeljane rodoljube koji su svoje živote dali za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je Spomen-objekt ploča postavljena na spomen-domu u selu Utrg 1985. godine na kat.parceli br.1796 KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar, na inicijativu mještana sela Utrg.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen - ploči ispisan je ćirilčnim pismom:

ПОГИНУЛИ И СТРИЈЕЉАНИ У НОР-у
1941-1945

ВУКМАНОВИЋ Ђ.САВО
1917-1941
ВУКМАНОВИЋ К.ВЕЛИМИР
1914-1943
ВУКМАНОВИЋ П.БЛАЖО
1926-1944
ВУКМАНОВИЋ Н.ИВО
1920-1944
ЈОВЕТИЋ Ф.ЗАРИЈА
1910-1941
ЈОВЕТИЋ Ј.ПЕТАР
1909-1944
МИЈАЧ Ф.БЛАЖО
1925-1942
МИЈАЧ М.ЈОВО
1898-1942
СТРАХИНЈА И.РАЈКО
1921-1942

Подигли захвални Утржани -1985

16. Davanje statusa spomen-obilježja ploči žrtvama fašističkog terora iz sela Utrg

1. Spomen-ploča posvećena u znak sjećanja na pet žrtava umrlih i mučenih u logoru iz sela Utrg, kojima se trajno njeguje i čuva uspomena na njihovu podnijetu žrtvu za ideale slobode.
2. Ovim spomen-obilježjem se simbolično i trajno odaje počast civilnim žrtvama rata ili masovnog stradanja.
3. Spomen-obilježje spomen-ploča svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na stradale i mučene rodoljube koji su svoje živote dali za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-PLOČA postavljena 1985. godine na kat.parceli br.1796 KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar na inicijativu mještana sela Utrg.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilčnim pismom:

ВУКМАНОВИЋ Л.ДУШАН
1941-1945
ВУКМАНОВИЋ Ђ.ЈЕЛЕНА
1917-1941
ВУКМАНОВИЋ С.ЈОВАН
1923-1942
ЈОВЕТИЋ Ђ.МАРКО
1921-1942
ХАЈДУКОВИЋ В.СТАНА
1922-1944

УМРЛИ У ЛОГОРУ

ЗАХВАЛНИ УТРЖАНИ 1985.

17. Davanje statusa spomen-obilježja -ploči palim borcima NOR-a i socijalističke

revolucije iz sela Bukovik

1. Spomen-obilježje posvećeno u znak sjećanja na sve hrabre pale borce iz NOR-a i socijalističke revolucije iz sela Bukovik, koji su položili svoje mlade živote u borbi protiv fašističkog okupatora i dali svoje živote za slobodu i odbranu svog porobljenog naroda.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se čuva uspomena na značajan događaj i slobodarsko učešće stanovnika sela Bukovik.
3. Spomen-ploča će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na pale borce NOR-a i socijalističke revolucije iz sela Bukovik.
4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-PLOČA postavljena na zidu oko groblja i crkve u selu Bukovik 1986. godine na kat.parceli br.2810 KO Bukovik.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar na inicijativu Saveza boraca NOR-a i seljana Bukovika.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilичnim pismom:

Вјечна захвалност палим борцима
Нор-а и социјалистичке револуције
из Буковик-а који су у борби против
Фашистичких окупатора и њихових
Сарадника 1941-1945 године дали
своје младе животе за слободу свог
поробљеног народа и стварање нове СФРЈ

БОКАН С.ЂОРЂЕ-ЂУРО 1925-1942
БОКАН Л.БЛАЖО 1920-1943
БОКАН Т.МОМЧИЛО 1921-1943
БОКАН Ф.БРАНКО 1920-1944
БОКАН С.МАРКО 1927-1944
ЂУРИЋ И.ЈОВАН 1920-1945
ЛЕКИЋ А.ПЕТАР 1922-1941
ЛЕКИЋ Т.МИЛАН 1922-1944
ЛЕКИЋ Н.МИЛАН 1927-1944
РАДАЧА И.ЈОВАН 1919-1942
РАИЧЕВИЋ Н.ДУШАН 1912-1942
РАЈКОВИЋ Н.РАДОСАВ 1921-1943
ТОМАШЕВИЋ П.ДУШАН 1921-1944
ЛУКИЋ В.ЈОВАН 1920-1941
БОКАН П.МИТАР 1916-1944

Ко да живот слободу свог народа,
Умријети никад неће.

Захвални:

Буковик 1986

Савез бораца Нор-а и сељана Буковика

18. Davanje statusa spomen-obilježja -ploči Antu Boža Đedoviću

1. Spomen-obilježje podignuto u znak sjećanja na Anta B.Đedovića dobrovoljca Španske republikanske vojske. Rođen je 14.novembra 1908.godine u selu Šušanj kod Bara, po zanimanju je bio obučarski radnik. Živio je i radio u Beogradu, odakle je sredinom 1937.godine prešao ilegalno u Španiju. Bio je u bataljonu „Divizionario „ 129.međunarodne

- brigade gdje je boreći se hrabro i poginuo na frontu u Ebru 1938. godine kao učesnik u Španskom građanskom ratu.
2. Ovim spomen-obilježjem se trajno odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv fašističkog okupatora.
 3. Spomen-obilježje spomen-ploča će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na Anta Đedovića koji je svoj život dao u Španskom građanskom ratu.
 4. Zahtjev za davanje statusa spomen-obilježja podnijela je Opština Bar.
 5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-PLOČA postavljena na zidu nekadašnje Osnovne škole "Anto Đedović" na kat.parceli br.2623/1 KO Šušanj.
 6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar na inicijativu tadašnjeg Saveza Boraca Bar.
 7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
 8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilničnim pismom:

U ovom selu se rodio 14.IX 1908 g.i u ovoj školi je učio
ANTO B.DJEDOVIĆ
Dobrovoljac Španske Republikanske Vojske i čl.KPJ 1936 g.
Hrabro se boreći za slobodu i socijalizam dao je svoj život
na Hrakonski front kod Morbelja u Španiji 1938.g
Neka je vječna hvala i slava drugu Antu
Savez Boraca, Bar

19. Davanje statusa spomen-obilježja Spomen- ploči Peru Četkoviću

1. Spomen obilježje ploča podignuta Peru Četkoviću oficiru jugoslovenske vojske, učesniku Narodnooslobodilačkog rata i narodnom heroju Jugoslavije čije ime nosi kasarna u Baru. Rođen je 12.oktobra 1907.g.u selu Mužovići, kod Cetinja. Osnovnu školu završio je u selu Ljubotinj, gimnaziju na Cetinju, a zatim Vojnu akademiju. Zajedno sa članovima KPJ aktivno učestvovao u pripremi oružanog ustanka 1941. godine. Novembra 1941.godine imenovan je za komandanta Lovčenskog bataljona Crnogorskog sandžačkog odreda. U čuvenom Igmanskom maršu bio je jedan od komandanata bataljona. Uspjesi u komandovanju su bili odlučujući da se imenuje za komandanta Prve Dalmatinske udarne brigade koja je postigla velike uspjehe u oslobađanju teritorije od neprijateljskih snaga na području Bosne i bitci na Neretvi. Poginuo je 23.marta 1943.godine kog Nevesinja.
2. Ovim spomen-obilježjem se čuva uspomena na istaknutu ličnost u borbi protiv fašističkog okupatora.
3. Spomen-obilježje spomen-ploča svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na istaknutu ličnost narodnog heroja Pera Četkovića i njegovu herojsku borbu za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-PLOČA podignuta na ulazu u Kasarnu "Pero Četković" na kat.parceli br.1737 KO Polje.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilničnim pismom:

KASARNA
Narodnog heroja
PERA ČETKOVIĆA

20. Davanje statusa spomen-objektu bisti Blažu Jokovu Orlandiću

1. Spomen-obilježje bista postavljena narodnom heroju Blažu Jokovu Orlandić. Narodni heroj Blažo Jokov Orlandić rođen je 15. aprila 1914.godine u selu Gornji Brčeli, u porodici iz koje je u NOR-u poginulo preko 25 boraca. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a Gimnaziju u Podgorici. Na studijama u Skoplju se predaje revolucionarnom radu, gdje je i više puta hapšen. Trinaestojulski ustanak ga zatiče u Crmnici, gdje je bio i jedan od organizatora. Razboljeva se i na putu ka Centralnoj bolnici zajedno sa drugim bolesnicima i ranjenicima biva napadnut i ubijen. Bio je izuzetno hrabar, snalažljiv i odlučan, a svojim časnim životom zaslužio je epitet junaka.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv fašističkog okupatora.
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na Narodnog heroja Blaža Jokova Orlandića.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 15.aprila 1981.godina u holu škole Blažo Jokov Orlandić na kat.parceli br.5721 /1 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilicom pismom:

БЛАЖО ЈОКОВ ОРЛАНДИЋ
1914-1943

21. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Blažu Jošovu Orlandiću

1. Spomen-obilježje bista postavljena u čast narodnog heroja Blaža Jošova Orlandića rođenog 30. oktobra 1912.godine u selu Gornje Seoce kod Bara. Gimnaziju je završio u Cetinju, nakon čega se upisao na Medicinski fakultet. Član Komunističke partije Jugoslavije postao je 1932.godine. Hapšen je više puta i sproveden u zatvor zbog svojih revolucionarnih ideja. U aprilskom ratu 1941. godine bio je oficir i komandovao je četom. Kao član Mjesnog komiteta KPJ za Bar, radio je na pripremama trinaestojulskog ustanka. Rukovodio je i borbom za oslobođenje Virpazara. Kao sekretar MK KPJ Bar radio je na povezivanju pozadinskih grupa. Znajući za njegov rad, okupator je ucijenio njegovu glavu na 50.000 lira. Dana 7. jula 1943.godine, Orlandića su u selu Godinje iznenada opkolili i ubili četnici.Njegovo mrtvo tijelo su odnijeli u Virpazar gdje su se iživljavali na njemu.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv okupatora.
3. Spomen-obilježje spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na narodnog heroja Blaža Jošova Orlandića koji je svoj život dao za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 7.juna 1975. godine ispred zgrade Opšte Bolnice na kat.parceli br.1687 KO Stari Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na spomen-ploči ispisan je ćirilicnim pismom:

НАРОДНИ ХЕРОЈ
БЛАЖО ЈОШОВ ОРЛАНДИЋ
1912-1943

22. Davanje statusa spomen-obilježju bisti Branku Donoviću

1. Spomen-obilježje bista postavljena narodnom heroju Branka Đonovića, rođenog 25. avgusta 1916.godine u selu Tomići. Veoma rano ostao je bez roditelja. Završio je grafički zanat i postao mašinista. Radio je u ilegalnoj štampariji na Banjikom vijencu koja je bila na posebnim vezama sa CK KPJ i Vrhovnim štabom NOB i POJ. Cio sistem rada, kao i proces štampanja materijala bili su organizovani po svim načelima ilegalnog rada. Izlazili su ilegalni časopisi, Bilten Vrhovnog štaba, Glas, Proleter, Borba i drugi kao i knjige, brošure, direktive, upustva koji su stizali iz svih krajeva i bili distribuirani širom Beograda. Ova ilegalna štamparija je ostala neotkrivena tokom čitavog rata, a osnivanjem još jedne krajem 1943.godine. Branko je uspio da svojim ilegalnim radom i u njoj doprinese cjelukupnoj narodnooslobodilačkoj borbi, sve do trenutka kad je otkrivena od strane Gestapoa i Specijalne policije, kojom prilikom je Branko okončao svoj život samoubistvom da ne bi pao u ruke neprijatelja.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se odaje počast borcu za slobodu.
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na narodnog heroja Branka Đonovića.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 29.jula 2004. godine ispred štamparije Branko Đonović na kat.parceli br. 4991 /1 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom.

Narodni heroj
BRANKO MARKA ĐONOVIĆ
1916-1944

23. Davanje statusa spomen-obilježju bisti Vladimiru Popoviću Špancu

1. Spomen-obilježje bista postavljena narodnom heroju Vladimiru Popoviću Špancu, rođenom 27. januara 1914. godine u crmičkom selu Brčeli. Gimnaziju je završio na Cetinju, a apsolvirao na Medicinskom fakultetu u Beogradu. Član je SKOJ-a od 1930. godine, a član KPJ od 1932. godine. Učesnik je španskog građanskog rata, gdje je jedno vrijeme bio i u koncentracionom logoru. U NOB-u je postavljen za komesara III bosanskog korpusa, a potom i za komandanta. Bio je član Vrhovnog štaba NOV i POJ. Rat je završio u činu general-majora. Poslije rata bio je na visokim rukovodećim dužnostima, a najduže u diplomatiji kao ambasador u Sovjetskom Savezu, SAD-u i Kini. Umro je u Londonu 1. januara 1972. godine.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast revolucionaru i društveno političkom radniku.
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na istaknutu ličnosti.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 1981. godine u parku preko puta Doma Kulture na kat.parceli br.5730 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

VLADIMIR POPOVIĆ
ŠPANAC
1914-1972

24. Davanje statusa spomen-obilježju bisti Pera Četkovića

1. Spomen-objekt postavljena narodnom heroju Peru Četkoviću, rođenom 12. oktobra 1907.godine u selu Mužovići, kod Cetinja. Osnovnu školu završio je u Ljubotinju, a gimnaziju na Cetinju. Završio je Vojnu akademiju. Zajedno sa članovima KPJ aktivno je učestvovao u pripremama oružanog ustanka. Novembra 1941.godine imenovan je za komandanta Lovčenskog bataljona Crnogorsko sandžačkog odreda. U čuvenom Igmanskom maršu bio je jedan od komandanata bataljona. Uspjesi u komandovanju su bili odlučujući da se imenuje za komandanta Prve dalmatinske udarne brigade koja je postigla velike uspjehe u oslobađanju teritorije od neprijateljskih snaga na području Bosne i bitci na Neretvi. Poginuo je 28. marta 1943.godine kod Nevesinja.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv fašističkog okupatora.
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na Narodnog heroja Pera Četkovića koji je svoj život dao za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA, postavljena 1974.godine u krugu kasarne "Pero Četković" na kat. parceli br.1737 KO Polje.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

Narodni heroj
PERO ČETKOVIĆ

25. Davanje statusa spomen-obilježju bisti Bisti Antu Đedoviću

1. Spomen-obilježje bista postavljena narodnom heroju Antu Đedoviću. Rođen je 14. novembra 1908.godine u naselju Šušanj kod Bara, po zanimanju obučarski radnik. Živio je i radio u Beogradu, odakle je sredinom 1937.godine ilegalno prešao u Španiju i poginuo 9. septembra 1938.godine na frontu Ebro (Sijera Kabaljo) u Španiji. Bio je u bataljonu „Divizinario“ 129. međunarodne brigade, gdje je izuzetnom hrabrošću zaslužio epitet velikog junaka.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv fašističkog okupatora.
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na Narodnog heroja Anta Đedovića koji je svoj život dao za slobodu.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA, postavljena 1983.godine u dvorištu istoimene Osnovne škole na kat.parceli br.3643 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je ćirilničnim pismom:

АНТО ЂЕДОВИЋ
1908-1938

26. Davanje statusa spomen-obilježju bisti Đordiju – Đoku Mašovom Lekoviću

1. Spomen-obilježja bista postavljena Đordiju Đoku Mašovom Lekoviću, rođenom 3. maja 1917.godine u Godinju – Virpazar, po zanimanju stolarski radnik. Član je KPJ od prije rata.

Bio je član Godinjskog gerilskog odreda. Poginuo je 13. jula 1941. godine u borbi za oslobođenje Virpazara.

2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv okupatora .
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem čuvati uspomenu na istaknutu ličnost Đoka Lekovića učesnika oslobodilačkog rata ,koji je svoj život dao za slobodu.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 13.jula 1988.godine na Trgu u Virpazaru na kat.parceli br. 232 KO Virpazar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je ćirilničnim pismom:

ЂОРЂИЈЕ –ЂОКО МАШОВ ЛЕКОВИЋ
ЧЛАН КПЈ
3.МАЈ 1917.-13.ЈУЛ 1941.

27. Davanje statusa spomen-obilježju bisti Iva Sava Novakovića

1. Spomen-obilježje bista postavljena komandiru partizanske čete koji je poginuo u borbi protiv okupatora 1941.godine. Ivo je rođen u Mišićima kod Sutomora 28. avgusta 1906.godine. Po zanimanju je bio prosvjetni radnik. Član je KPJ od njenog osnivanja. Hrabar i odvažan zaslužio je epitet najvećeg junaka.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast borcu za slobodu
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na istaknutu ličnost Iva Novakovića.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena na šetalištu u Sutomoru na kat.parceli br.2045 KO Sutomore.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

IVO NOVAKOVIĆ
1906-1941

28. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Vukosavi Ivanović Mašanović

1. Spomen-objekt postavljena u čast prve žene u Crnoj Gori strijeljane od strane okupatora 1941.godine. Vukosava je rođena 20. jula 1920.godine u Podgorici. Bila je student prava i pripadnik Virskog gerilskog odreda, član KPJ. Uhvaćena je i strijeljana 20. avgusta 1941.godine. Hrabra i odvažna otišla je u smrt, časno izvršavajući dug prema domovini.
2. Ovim spomen-obilježjem se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv okupatora.
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem čuvati uspomenu na Vukosavu Ivanović Mašanović prvu ženu stradaluu u Crnoj Gori od strane fašističkog okupatora.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 1985. godine u dvorištu Javne predškolske ustanove Vukosava Ivanović Mašanović na kat.parceli br. 5000 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

VUKOSAVA IVANOVIĆ-MAŠANOVIĆ
1920-1941

29. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Zarije Filipa Jovetića

1. Spomen-objekt bista postavljena u čast junačke pogibije komandira čete Lovćenskog partizanskog bataljona Zarije Filipa Jovetića. Rođen je 5. februara 1910.godine u Podgoru (Virpazar), gdje je i završio osnovnu školu. Predratni je član KPJ. U NOR-u od jula 1941. godine a poginuo je 5. decembra iste godine kod Kaluđerovića na putu za Rudo, kao zamjenik komandira u I četi Lovćenskog bataljona crnogorskog NOP odreda za operacije u Sandžaku. Učesnik je bitke za oslobođenje Pljevalja 1. decembra 1941. godine.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv okupatora.
3. Spomen-obilježjem spomen-bista svojim sadržajem će trajno čuvati uspomenu na borca Zariju Jovetića koji je svoj život položio za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA podignuta 1981. godine ispred Spomen-doma u Utrgu na kat.parceli br. 1796 KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom :

ZARIJA JOVETIĆ

Rođen 1910. godine, poginuo decembra 1941. na Nevesinju

30. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Blažu Filipa Mijaču

1. Spomen-bista postavljena je u čast pogibije Blaža Filipa Mijača rođenog 5. aprila 1925.godine u Podgoru, učenika, člana SKOJ-a od 1941.godine, člana KPJ od 1942.godine. U NOR-u od 1941.g., borac bataljona „Jovan Tomašević“. Poginuo 19. marta 1943.godine kod Nevesinja u Hercegovini, u III četi I bataljona IV crnogorske proletherske brigade. Odvažan i hrabar zaslužio je epitet najvećeg junaka.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv okupatora.
3. Spomen-obilježje, spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na borca Blaža Mijača koji je svoj život položio za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA podignuta 1981. godine i postavljena ispred Spomen-doma u selu Utrg na kat.parceli br.1796.KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

BLAŽO F.MIJAČ, nosilac Partizanske spomenice
1941. rođ.1925, poginuo 1943.god na Nevesinju

31. Davanje statusa spomen –obilježja bisti Savu Đikanov Vukmanoviću

1. Spomen-bista postavljena u čast junačke pogibije Sava Đ. Vukmanovića, rođenog 6. januara 1917.godine u Podgoru-Virpazar, gdje je i završio osnovnu školu. U NOR-u od jula 1941.godine. Poginuo je u borbi za oslobođenje Pljevalja 1. decembra 1941.godine, kao borac I čete Lovćenskog bataljona crnogorskog NOP odreda za operacije u Sandžaku. Svojom časnom pogibijom zaslužio je epitet najvećeg junaka.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se odaje počast borcu za slobodu u borbi protiv okupatora.
3. Spomen-obilježjem spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na borca Sava Vukmanovića koji je svoj život dao za slobodu domovine.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen obilježja je SPOMEN-BISTA podgnuta 1981. godine ispred Spomen-doma u selu Utrg na kat.parceli br.1796 KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ipisan je ćirilčnim pismom:

САВО Ђ.ВУКМАНОВИЋ
Носилац Партизанске Споменице 1941
рођ.1917. погинуо 1941.год на Пљевљима

32. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Velimiru Koste Vukmanoviću

1. Spomen-bista postavljena u čast pogibije i stradanja Velimira K. Vukmanovića, rođenog 24. avgusta 1914.godine u Podgoru-Virpazar, po zanimanju ljekarski pomoćnik. Strijeljan je 1943.godine kod Prokuplja u Srbiji kao pripadnik narodnooslobodilačkog pokreta.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno čuva uspomenu na borca Velimira Vukmanovića.
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na borca Velimira Vukmanovića.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA podignuta 1981. godine ispred spomen-doma u selu Utrg na kat.parceli br.1796 KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

VELIMIR K.VUKMANOVIĆ
nosilac Partizanske Spomenice 1941.rod
1914. poginuo 1941.god kod Niša

33. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Dušanu Vlahoviću

1. Spomen-bista postavljena Dušanu Vlahoviću dipl. inženjeru agronomije, prvoborcu NOR-a, pomoćniku ministra za poljoprivredu i šumarstvo NRCG, inicijatoru za osnivanje prve Poljoprivredne škole u Baru. Godine 1946. zvjerski ubijen od strane odmetnika.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se odaje počast revolucionaru i društveno političkom radniku.

3. Spomen-obilježje spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na Dušana Vlahovića kao istaknutu ličnost.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA podignuta 1978. godine u dvorištu Srednje stručne škole na kat.parceli br.4669 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je ćiriličnim pismom:

ДУШАН ВЛАХОВИЋ
1910-1946

34. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Popu Dukljaninu-Grguru Barskom

1. Spomen-bista postavljena crkvenom velikodostojniku Popu Dukljaninu-Grguru Barskom autoru istorijskog zapisa poznatog kao Ljetopis Popa Dukljanina. Živio je i školovao se na tradicijama viševjekovne pismenosti u Baru gdje su benediktanci osnivali škole pri manastirima na Crnogorskom primorju. Ljetopis Popa Dukljanina ili Barski rodoslov, odnosno Regnum Sclavorum, je djelo koje je svjedočanstvo o postojanju u Baru, različitih domaćih knjiga istorijsko pravne i crkvene sadržine kapitalne vrijednosti. Dukljanin je koristio usmenu i pisanu književnost, istoriju i istorijske izvore da bi sastavio svoju hroniku. Ovo djelo je pisao kako se predpostavlja između 1150. i 1180. godine i ono je dio bogatog nasleđa srednjevjekovne književnosti. Paralelno sa slovenskim originalom, koji je izgubljen, nastao je i latinski prijevod, zahvaljujući čijim prepisima iz 17.vijeka, ovaj vrijedni spomenik južnoslovenske pismenosti i sačuvan.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se čuva uspomena na istaknutu ličnost.
3. Spomen-obilježje spomen-bista će svojim sadržajem trajno čuvati uspomenu na ovu istorijsku ličnost.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA podignuta na gradskom šetalištu na kat.parceli br.5747 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim velikim slovima:

REGNUM SCLAVORUM

Na zadnjoj strani knjige piše sledeće

GRADU BARU
RONALD I DANIEL BIRIBIN
FONTENAY SOUS BOIS
FRANCUSKA

POP DUKLJANIN
GRGUR BARSKI

NEKA NIKO OD ČITALACA NE POMISLI DA SAM NAPISAO MAŠTA
DRUGO OSIM ONOGA ŠTO SAM (ČITAO) I ČUO PRIČATI OD NAŠIH
OTACA I VREMEŠNIH STARACA KAO PRAVU ISTINU.

35. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Kralju Nikoli I

1. Spomen-bista posvećena Kralju Nikoli I, knjazu Crne Gore u periodu od 1860-1910. godine i kralju u periodu 1910-1918. godine iz dinastije Petrovič-Njegoš. Za vrijeme njegove vladavine je reformisana državna uprava, ustanovljen Ministarski savjet, osavremenjena vojska. Opštim imovinskim zakonikom udario je temelje pravnom sistemu i otvorio vrata stranim investicijama. Godine 1905. je oktroisao Ustav Knjaževine Crne Gore nakon čega je i sazvana Narodna skupština. U I svjetskom ratu kralj Nikola I je objavio rat Austrougarskoj. Kraljevina Crna Gora je pružala otpor austrougarskoj invaziji, pa je morala kapitulirati januara 1916. godine. Kralj Nikola se sa Vladom i Dvorom sklonio u Francuskoj u egzil iz kojeg se nije nikad vratio. Poslije završetka rata zbačen je sa vlasti na Podgoričkoj skupštini. Umro je izolovan u emigraciji, a sahranjen u ruskoj crkvi u Sanremu. Njegovi posmrtni ostaci i ostaci njegove supruge kraljice Milene Petrovič Njegoš 1989. godine uz najviše državne počasti vraćeni su i sahranjeni na Cetinju, u Dvorskoj crkvi na Čipuru.
2. Ovim spomen-obilježjem simbolično i trajno se odaje počast istaknutoj ličnosti.
3. Spomen-obilježje, spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na ovu istorijsku ličnost.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena u parku Dvorca kralja Nikole na kat.parceli br.5730 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:
KRALJ NIKOLA I

36. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Đerđ Kastrioti Skenderbeu

1. Spomen-bista posvećena Đerđ Kastrioti Skenderbegu (albanski Gjergj Kastrioti Skënderbeu) (1405-1468.godine) je bio srednjovjekovni plemić iz feudalne porodice Kastriota koja je od sredine 14.do sredine 15.vijeka kontrolisala djelove centralne Albanije i istočne Makedonije. Kastrioti su imali svoj grb, dvoglavi crni orao sa šestokrakom iznad glave. Rođen je u okolini Debra u porodici osmanskog vazala.Sa osamnaest godina otac ga šalje u Jedrene kao zalog svoje odanosti sultanu. Završava u međuvremenu vojnu školu gdje je ratovao u Osmanskoj vojsci. Nakon poraza u bitci kod Niša 1443. godine je, poput brojnih poraženih osmanskih vojskovođa procjenio da je Osmansko carstvo u Evropi doživjelo konačan poraz. Sa manje ili više uspjeha uspio je tokom narednih 25 godina da ratuje protiv Osmanskog carstva u regionu današnje Albanije i Makedonije. Poput ostalih plemića tog vremena, kao mlada dinastija uspio je da obezbjedi što više vlasti proširivanjem teritorije pod svojom kontrolom sklapajući savezništva sa moćnijima od sebe. Umro je 1468.godine u Lješiu.
2. Ovim spomen-obilježjem se simbolično i trajno odaje počast istaknutoj ličnosti.
3. Spomen-obilježje spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na ovu istorijsku ličnosti.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 2001. godine u dvorištu istoimene Osnovne škole u Ostrosu na kat.parceli br 2506/1 KO Martići.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

37. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Svetozara Vukmanovića Tempa

1. Spomen-bista posvećena narodnom heroju Svetozaru Vukmanoviću Tempu, revolucionaru, učesniku NOR-a, istaknutom društveno političkom radniku SFRJ i SR Crne Gore, junaku socijalističkog rada i narodnom heroju Jugoslavije. Rođen je 14.avgusta 1912. godine u Podgoru a umro 6.decembra 2000. godine. Obavljao je razne funkcije u bivšoj Jugoslaviji između ostalog bio je ministar rudarstva Vlade FNRJ, poslanik Savezne skupštine, član Centralnog Komiteta SKJ. Dobitnik je i nosilac Partizanske spomenice 1941. godine, Ordena junaka socijalističkog rada i Ordena narodnog oslobođenja.
2. Ovim spomen obilježjem simbolično i trajno se odaje počast revolucionaru i društveno političkom radniku.
3. Spomen-obilježje spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na ovu istaknutu ličnost.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 2001. godine ispred Spomen-doma u selu Utrg na kat.parceli br. 1796 KO Utrg.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

SVETOZAR VUKMANOVIĆ - TEMPO
NARODNI HEROJ
1912-2000

38. Davanje statusa spomen-obilježja bisti Andriji Dabanoviću

1. Spomen-bista posvećena Andriji Dabanoviću, osnivaču pomorstva u Baru. Rođen je u Drušićima 27.novembra 1919. godine, a preminuo 15.08.1997. godine. Osnovnu školu završio je u Rvašima kod Cetinja, a zatim u Podgorici. Dalje školovanje je nastavio u Beogradu, a zatim na Vazduhoplovnoj akademiji u Pančevu i Sarajevu. Drugi svjetski rat i odlazak u zarobljeništvo u logoru Osambrik prekinuo je nastavak školovanja. Bio je pripadnik Pokreta Otpora u Holandiji u čijim akcijama je učestvovao do završetka rata. Nakon demobilizacije vraća se u Jugoslaviju gdje je službovao u Rijeci i Zadru gdje i završava višu pomorsku školu kao najbolji u klasi. Nakon toga stupa na rad u Jugoslovensku linijsku plovību, a zatim u Jugoslovensku tankersku plovību, u svojstvu zamjenika generalnog direktora i komercijalnog direktora preduzeća. Maja 1960. godine došao je u Bar gdje na zahtjev Narodnog odbora i društveno političkih organizacija prihvata zadatak da formira brodarsko preduzeće, koje je i osnovano 4.maja 1961. godine pod nazivom "Brodarsko preduzeće za prekookeansku plovību u izgradnji – Bar". Nakon toga Andrija je postao i zvanični direktor preduzeća koje je vremenom u svom vlasništvu imalo 63 motorna broda, i smatra se jednim od najistaknutijih crnogorskih privrednika. Kompanija na čijem je čelu bio trajala je i poslovala punih 30 godina i predstavljala je pomorski gigant, ponos grada Bara i Crne Gore koji je iznjedrio mnoge poznate i priznate pomorce, prihodovalo velika materijalna sredstva, školovalo mnoge građane, hranilo stotine porodica, pomagao ljudima u nevolji i izgradilo na stotine stambenih objekata. Razvoj Prekookeanske plovibe pratilo je kontinuirano povećanje ukupne tonaže flote, kao i njeno stalno obnavljanje novijim i savremenijim brodovima. Andrija je dobitnik Nagrade oslobođenja Bara za najbolje rezultate u privredi, a 1977. godine dobija najveće državno priznanje " Trinaestojulsku nagradu".
2. Ovim spomen-obilježjem se simbolično i trajno odaje počast istaknutoj ličnosti.

3. Spomen-obilježje, spomen-bista svojim sadržajem trajno čuva uspomenu na ovu istaknutu ličnost.
4. Zahtjev za davanje statusa podnijela je Opština Bar.
5. Vrsta spomen-obilježja je SPOMEN-BISTA postavljena 2003. godine na platou ispred zgrade Prekookeanske plovidbe na kat.parceli br.5783/1 KO Novi Bar.
6. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjedila je Opština Bar.
7. Obveznik održavanja je Opština Bar.
8. Tekst na bisti ispisan je latiničnim pismom:

ANDRIJA DABANOVIĆ
Osnivač pomorstva u Baru

II

Završna odredba

Ovaj Program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore – opštinski propisi“.

SKUPŠTINA OPŠTINE BAR

Broj 030-016/23-749

Bar, 09.10.2023.godine

PREDSJEDNIK

Branislav Nenezić, s.r.